

CONCLUSIONES JURIDICÆ

DE

NECESSARIA

DEFENSIONE, 1638, 2.

von der

WOLFFELF

QV A S
TRISAGIO ADMINICULANTE,

M A N V S
OPITULARES ADMINISTRANTE,
CLARISSIMO ET CONSULTISSIMO
V I R O,

DN. JOHANNES REBHAN,
U. J. D. ET PROF. PUBL. IN INCLUTA
HAC ARGENTORATENSIVM UNIVERSITATE
PRÆCEPTORE, ET FAUTORE SVO OMNI
OBSERVANTIÆ CULTU JUGITER
PROSEQUENDO, CO-
LENDO.

PUBLICICE PRO INGENII VIRIBUS DE-
FENDERE CONABITUR

JOHANNES ULRICUS *Dürw*
ARGENTINENSIS

AD DIEM 6. MEN. *xbrij.*

ARGENTORATI

Typis JOHANNIS REPPIL

ANNO M. DC. XXXVIII.

V I R I S

Magnifico, Admodum Reverendo,
Consultissimo, Experientissimo,
Excellentissimis.

DN. TOBIÆ STEDELIO, Reipubl.
Patriæ consulari prudentissimo, gravissimo.

DN. JOHANNI SCHMID. SS. Theol. D.
ejusdemque Prof. Public. ordinario, Seniori, Ecclesiastici
conventus Præsidi, summi Templi Ecclesiastæ, collegiatæ
Ecclesiæ Thomanæ Præposito, meritissimo, celeberrimo.

DN. JOHANNI ULRICO Frid / JCto,
Reipublic. Patriæ Consiliario & Syndico, amplissimo,
dexterrimo.

DN. JOH. RUDOLPHO SALTZMANNO,
Med. D. ejusdemq; Prof. Publ. Collegiatæ Ecclesiæ Tho-
manæ Decano, Reipublic. Patriæ Archiatro, dignissimo,
felicissimo.

Dn. Meccœnatibus, Patronis, Fauroribus suis perenni obser-
vantia cultu suspiciendis, venerandis,
observandis

Hæc primitias Juridicas

In sui, suorumq; studiorum commendationem

dicando consecrat,
consecrando addicit,
addicendo offert.

Johannes Ulricus Durr.

CONCLUSIONUM JURIDICARUM
DE
NECESSARIA DEFENSIONE.

Von der

N O T H W E S T R.

Π Ρ Ο Ο Ξ Η Ρ Ι Α.

UOD si quæpiam moderno seculo materia in hoc Themidos theatrum introducenda, vel in periculosissimi hujus temporis scenâ pertractanda; ex omnibus illa est, quæ de necessaria defensione agit. Eò enim, proh dolor! devenit, ut quod *Plaut. in Asin.* dixit. Homo homini sit lupus;

*Et jam serpentum major concordia; parcie
Cognatus maculus similis fera, quando leoni
Fortior eripuit vitam leo? quo nemore unquam
Expiravit aper majoris dentibus apri?
Indica tygris agis rabida cum tygride pacem
Perpetuam; sevis inter se convenit ursis;
Ast homini ferrum lethale incude nefanda
Produxisse parum est;*

ut cum *Juvenale, Satyra penult.* loquat. Homo hominis causa in hanc lucem est procreatus. l. 7. ff. de *serv. export.* & natura inter nos arctissimam constituit cognationem. l. 3. ff. de *I & I.* Imò teste *Seneca lib. 1. de Ira. c. 1.* in auxilium & adjutorium alterius homo est creatus, ut alter alteri in necessitatibus & periculis subveniat. Verum hæc omnia inferiora sunt, & ita susque deque habentur, ut vitæ aliorum & salutis inhiare, vix quisquam erubescat, imò prospici-

cit noster timor, scelus istud nefandum chirocratiæ, (quod utinam
numen avertat Dei!) colophonem tandem huic tragediæ, qua pa-
tria, heu nostra! tot annis luditur, impositurum. In tantum ascen-
dunt malitiæ humanæ ausus. Cum autem provida jura defensio-
nis usum adversus hujusmodi violatores privatis etiam permise-
rint. l. 3. ff. de l. & l. & jus exercendæ publicæ ultionis indulserint.
l. 2. C. quand. lic. unic. & c. cum talia pericula plerumque ita compa-
rata sint, ut exspectando judicem, cui aliàs. cædium & violentiarum
vindandarum provincia à Deo demandata. l. congruit. 13. ff. de off.
præs. vulnus irremediabile accipiat privatus, & post dæmnum se-
rum sit auxilium magistratus (quam defensionem Imp. & Jcti
exindè justam & legitimam appellant, item necessariã, à necessitate,
qua tum temporis defensionis actus comprehenditur, ut se aliter
periculo eximere quis nequeat, mora que in periculo sit; nostra ver-
naculâ sine recte Nothwehr. P. H. D. Carol. V. Imp. art. 139. item
eine gedrungene Nothwehr. C. I. A. vol. 2. tit. ad L. Corn. de sicar. th. 6.
in fin. & homicidium ex ea dependens, ein gedrangter Todschlag.
Gail. 2. obs. 110. n. 9. item vnrorselicher Todschlag. Gail. dict. loc. n. 15.
quod in defendente non præsumatur dolus & animus occidendi,
aut vindictæ cupiditas, sed unicè intentio se defendendi contra
vim imminentem, vitæque periculum instans propulsandi. Wesem.
in 7. ff. ad L. Corn. de sic. n. 21.) Omnino me operæ pretium facturum
credidi, si de eâ defensione, ceu materia necessaria & quotidiana,
hic paulò uberius dispicerem. Sit ergò fortunante Deo.

CONCLUSIO II.

Omnes leges & omnia jura permittunt
vim vi repellere, & se defendere. l. 3. ff. de l. & l.
ibi, jure hoc evenit, ut quod quisque ob tutelam corporis sui fecerit, jure fe-
cisse existimetur, & ibi Bart. Bald. & Dd. communiter. l. 45. §. 4. ff. ad L.
Aquil. l. 2. C. quand. lic. unic. ibi jus omnibus indultum exercendæ publicæ
ultionis pro quiete, contra latrones. P. H. D. Carol. V. art. 139. c. signifi-
casti. 18. extr. de homicid. c. si verò alius. 3. extr. de sent. excomm. c. dilecto
filio. 6. de sent. excomm. in 6. Gail. dict. loc. n. 10. ibi, Gewalt mit gewalt
zu vertreiben ist nicht verboten, cui consentit Ovidius lib. 3. de arte
amandi.

Armasq; in armatos sumere jura sinunt.

2. Et quidem naturâ jus defensionis comparatum esse, patet ex l. 1. §. 27. ff. de vi & vi arm. Clement. Pastoral. 2. de sentent. & Re judic. vers. caterum. confer. Gail. 2. obs. 110. n. 9. undè etiam cætera quoque animalia hujus juris peritia censentur. l. 1. §. 11. ff. si quadr. paup. feciss. dic. quæ, non minus homine, omnem semper vim, quacunque ope possunt, à corpore, à capite, à vita sua propulsant. Omnis enim natura sui conservatrix esse vult, resistens corruptentibus, ut salva sit. Cicero lib. 2. de fin. Nec ullum animal tam pusillum aut imbecillum est, quod non pro virili se defendere laboret, si offendatur & lædatur. Est enim, quod etiam in proverbium abiit, formicæ & serpho bilis; &

*Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem;
Verum etiam instanti læsa repugnat ovis.*

Propert. lib. 2. Eleg. 5.

3. De jure autem divino se contra vim injustam defendere licere, eò minus dubium est, quo magis Deus non solum autor & fons naturæ meritò laudatur & adoratur, Baldus in l. 31. ff. de IL. sed & Christus Jesus discipulis suis hunc ob finè armorū gestatione non interdixerit, Luc. 22. v. 38. & 49. ut itaq; falsi sint Accursius, Imola, & qui eos sequuntur, distinguentes hîc inter forū fori & forū poli, quas illo, nō hoc quis homicidii hujus commissi innoxius sit. Nam aggressor talis injustus non à defendente, sed à semetipso occidi videtur. Gail. supr. alleg. loc. n. 9. pericens in periculo, in quod gestiit. Non enim attenditur hîc actus causatus, sed eum causans, uti aliàs actus consecutivus, à prima causa regulatur & gubernatur. Cum itaque hîc in defendente nec animus propositumve sit delinquendi, quicquid etiam eventus præstat; idè nec maleficium, l. 53. ff. de furt. nec peccatum, l. 2. C. ad L. Corn. de sic. commissum dici poterit.

4. Sic ductu naturalis rationis, usu & humanis necessitatibus in super exigentibus, defensionis jus etiam apud omnes gentes obtinuit, l. 4. ff. ad L. Aquil. scilicet quatenus illa violentiæ ab injuria & προαυσις profecta, opponitur, quæ defensio tantum hominum

A 3.

minuum

imum propria est. *Consultissimus Dn. D. Tabor &c. Praceptor & Patronus meus multijuga animi observantia venerandus. diss. ad π. We-semb. direct. i. rb. 8.*

5. **JUS** demum **CIVILE** more suo juri naturæ, neque in totum inserviens, neque in totum ab eo recedens, sed in ordine ad materiales circumstantias id Reipublicæ applicans, l. 6. ff. de l. & l. vim vi repellere ita permisit, ut id fiat cum moderamine inculpatæ tutelæ. videantur textus l. 3. d. ff. de l. & l. §. 2. Instit. de L. Aquil. l. 4. §. 1. l. 45. §. 4. l. 52. §. tabernarius. 1. ff. eod. l. 12. §. 1. ff. quod met. caus. l. 1. §. 27. l. 3. §. 9. l. 17. ff. de vi & vi arm. l. 1. §. penult. l. 9. ff. ad L. Corn. de Sic. l. 1. C. und. vi. l. 1. & 2. C. quand. lic. unic. Ad stipulatur & Jus Feudale. cap. 1. §. si quis hominem. de pac. tenend. 2. Feud. 27. Jus novissimum Constit. crimin. Carol. V. Imper. artic. 139. item artic. 140. Accedit & Jus Saxonicum, Landrecht lib. 3. art. 78. post. med. ibi. Wundet ein Man seinen Herren und schlägt ihn todt/in nothwehr seines Leibs / oder der Herr den Man/Er thut daran wider seine trewe nicht / ob die Nothwehr mit recht beweiset wird. juncta. ibid. gloss. Et facit Landrecht. lib. 2. art. 62. circ. fin.

6. Quæ omnia postremum liberaliore ferè manu in **JUS** suum Pontifices retulerunt, ut videre licet ex c. non in inferenda. 23. q. 3. c. quia te. 38. dist. 50. c. si verò. 3. c. ex tenore 10. de sent. excomm. c. dilecto. de sentent. excomm. in 6. & ibi Domin. de S. Gemin. cap. significasti. extr. de homicid. c. interfecisti eod. Angelus de Clavasio. in cas. consc. verb. defensio.

7. Princeps itaque nulla constitutione jus hoc abrogare, interdicere, aut in totum tollere potest. Princeps enim naturalia jura & gentium tollere nequit, quippe immutabilia, §. sed naturalia. de I. N. G. & C. nec rationem naturalem autoritas senatus. l. 8. ff. de cap. dimi. nut. l. 2. ff. de usufr. ear. rer. clement. Pastoral. verb. ceterum, de Re judicat. & ibi Petr. de Anchorano. n. 24. Zabarell. vers. ceterum. Multò minus tolli potest per statutum, arg. l. 6. C. de serv. & aqua. Angel. de clavasio. de cas. consc. verb. defensio.

8. Et

8. Et peccatis, qui in vitæ discrimine cōstitutus, cum justè possit, se non defendit.

Sanè sunt quidam qui asserunt, quod excellentis charitatis actus sit, postponere vitam suam temporalem, spirituali proximi, ac satius esse succumbere, quam alium occidere, quod suserunt *ex cap. nostrum 23. q. 5.* Rectius tamen gloss in l. 35. ff. de religios. & sumpt. fun. *Castrensis in l. 1. §. jus gentium de l. & l. existimant*, sine peccato mortali nemini licere mortem obire, si se ipsum defendere possit, occidendo alium. Plus enim tenetur homo vitæ suæ providere, quàm vitæ alienæ. *Thomas de Aquin. 2. 2. q. 64. n. 7. Vivian. lib. 5. ration. l. can. tit. 12. p. 67.* Et insanum eum esse dicit, qui ita aliquem diligit, ut se ipsum negligat, gloss in c. nisi extr. de aut. & usu pall. surque homicidam, *Bayonensis ad præcept. 5. decalog. sect. 3. c. 5. q. 10. arg. l. 28. ff. de v. s. & exindè reum Gehennæ. Salomon. ad d. l. 3. de l. & l. n. 15.* non tantum, quod contra præceptum charitatis peccet, quo jubemur proximum diligere sicut nos metipfos; sed & quia nemo est dominus membrorum suorum, nec vitæ. *l. 13. in pr. ad L. Aquil. sed custos tantum & depositarius. Bayonensis d. l. sect. 3. cap. 2. q. 11.* quam cum omni jure permittente tueri possit, imò ex præordinata charitate debeat. *Ephes. 5. v. 29.* sua quasi culpâ & negligentia amittere videtur, *Krembergk in tr. de necess. defens. q. 1. n. 50.* Quilibet enim laborare debet, quantum possibile & in se, ut mortem fugiat, & ubi amplius fugere non potest, se misericordiae Dei committere, c. *quæritur. 22. q. 2. c. si nulla. 23. q. 8. ubi contrarium faciens, Deum tentare dicitur. Petr. de Anchorano. ad Clement. Pastoral. de Rejudic. n. 14.*

9. Permissa autem est justa sui defensio omnibus contra omnes, qui vim injuriam atque injuriam inferunt. supra enim allegatae leges, ut *l. 3. de l. & l. 4. §. 4. ad L. Aquil. l. 12. §. 1. ff. quod met. caus. l. 1. & 2. C. quand. lic. unic. l. 1. C. und. vi. P. H. D. Carol. V. Imper. art. 139.* generaliter omnibus contra quosvis hanc potestatem concedunt, cumque eadem, ut diximus, suo modo etiam de jure naturali obtineat, facile exindè colligi potest, id absque distinctione & respectu personarum esse accipiendum, adeò, ut hac generalitate moti, & Imperatorem & Parentes sub eadem comprehenduntur.

prehendi, Dd. cōmuniter, (sed curiosius nec sine scādulo, quæ enim
satis justa causa in parricidio ad patrocina sceleris prætexi potest?
Iustin. lib. 10. c. 1. v. 4.) asserant, probent, vid. *Bodin. lib. 2. de Republ. 5.*
Treurt. 2. disp. 38. th. 6. lit. F. quãvis in hoc verè, quod ubi vis & injuria,
ibi locus sit defensionis. *d. l. 3. ff. de I. & I.* Et lege non distinguente,
nec nostrum est distinguere, *arg. l. 8. ff. de Public. in rem action.*

10. De Præceptoribus, quibus quidem plus ferè,
Alexandri M. sententiã, debere videmur, quam parentibus; utpotè
cum ab his solùm vivere, benè autè vivere ab illis habere dicamur.
Hic quærere liceat, si illi castigationis mo-
dum excedant, & discipulo vim inferant,
an discipulus illis resistere, ac vim injuri-
amque illatam vi repellere possit? Sanè si ma-
leferiatorum & deperditorum ingeniorum discipulos nequam, in
scenam & exemplum producere velimus, deprehendemus pluri-
mos; qui vel propter levem etiam castigationem præceptores suos
omnino occiderunt; vel viperinam iis, ut dicitur, mercedem per-
solverunt. Linum illum Poëtam & Musicum excellentem ab
Hercule, dum illum rusticitùs canentem, nimis corripuisset, ple-
ctri inflictu interfectum, fert. *Diodor. Sic. l. 3. c. 67. & alii.* Nero
Senecam familiarem præceptoremque suum ad eligendã mortis
coëgit arbitrium. *Sueton. lib. 6. c. 35. Tacit. 15. A. c. 61.* Johannes Sco-
tus à pueris, quos docebat, graphiis perforatus, animam inter dolo-
res exquisitissimos exhalavit. *Matthæus Westmonasteriensis ad annum*
Domini MCCCLXXXIII. p. 172. referente Magiro in polymnemo-
ne. p. 1890. Quo crimine nec nostra tempora, nefas! vacant, ubi
præceptorum salutem discipulis in tyrocinium artis cedere, satis
frequens est, odio ex minima forsan correctione concepto, in vin-
dictæ occasionem dilato. Viperæ! Cuculi! indigni etiam discipuli
nomine, si vel exemplo, quod *in l. 2. §. 24. de Orig. Jur.* refertur, judi-
centur. Utiq̃ue castigatio in negligentes, vel contumaces, vel la-
scivientes discipulos, præceptoribus concessa est, quod satis edo-
cent, *l. 13. §. 4. ff. Locat. l. 5. §. fin. ff. ad L. Aquil.* Non autem credemus,
quempiam fore, qui hac potestate sua ita nefariè abusus & officii
limites transiliturus sit, ut iis, quos patris instar diligit, moneat,
doceat. *d. l. 5. §. fin. ad L. Aquil.* vicissim vim injuriamque inferat,
cū enim ibi. Latronis non præceptoris jure censeatur, *arg. l. 5. ff. ad*
L. Pom.

L. Pomp. de parricid. omnino & ipsi metuenda Dei ac discipuli iustissima vindicta & defensio.

II. De Magistratu vim atque injuriam alicui inferente, an eidem possit resisti?

Magis ardua & spinosa est quaestio. PernicIESVITA, & infelix istud Lolium, Loiolitæ, sparserunt hactenus in vulgus satis turbulenta & sanguinaria consilia, supremos etiam magistratus, optimos, maximos, principes, unctos domini, qui ne guttulam quidem tyrannici sanguinis in se habent, si illorum voto & voluntati non assentiant, è medio à quovis etiam privato tolli posse & debere, asserentes, istosque assassinos in numerum sanctorum referentes. Sed nos impias illorum conjurationes & nefanda consilia serio improbamus, detestamur, & ad orcum ablegamus. Quatenus autem praesens quaestio subjectam hanc necessariae defensionis materiam contingit, distinctionis foedere eam componimus, nempe magistratus vel de facto & contra jus extrajudicialiter vel in judicio procedit contra aliquem injuriosè, & violenter. Priori casu quilibet ei resistere potest l. 5. l. 7. C. de Jur. Fisc. l. 3. §. 1. ff. quod. met. caus. Nam magistratus jurisdictionis terminos excedens, imprimis extrajudicialiter pro privato habetur. l. 32. ff. de Injur. arg. l. qui fundum. 7. §. si tutor. ff. pro Empt. At si injuriam & vim infert, jurisdictionis terminos egreditur, quippe magistratus potius est defendere & tueri. 1. ad Timoth. 2. v. 2. quam perdere. Ergò omni jure contra illum se defendere, concessum. Zabarell. in clement. pastoral. vers. ceterum. de Re judic. At si de facto procedat, contra jus in judicio, videndum est, an damnum sit reparabile, puta per remedia juris, per viam supplicationis, appellationis &c. hoc casu ipsi vi opposita non videtur resistendum. Cum magistratus eà de causâ conveniri possit. l. 32. ff. de Injur. l. 29. §. 7. ff. ad L. Aquil. Si verò gravamen sit irreparabile, utpote mors vel tortura, vel quæ conscientiam laedant, vel expressè contra ipsum Deum sint, ipsi obtemperandum non est. Nam magistratui quidem obediendum est, at magis Deo, cum lex inferior cedat majori. Wesemb. in ff. de I. & I. n. 15. vid. Matth. 10. v. 18. Daniel. 3. Act. Apostol. cap. 5. c. quisquis metu. c. nolite timere. 11. q. 3. Quia si ei non resistitur, nullo remedio juris damnum deinceps reparari potest. l. 1. C. quand. lit. unic. &c.

B

12. An

12. An autem ob defensionem pudicitiae puellae permissum sit stupratorem interficere? Dubium reddit non solum Doctorum circa hanc quaestionem opinionum varietas, verum etiam hujus casus raritas, in catalogum eorum referendi, qui vix semel aut bis existant, secund. Bachov. sed cum D. Hadrianum Imperatorem desuper rescribentem Martianus J. C. in l. 1. §. pen. ff. ad L. Corn. de Sic. alleget, ut sciens praeteream, quod etiamnum legitur apud Paulum 5. sent. 25. puniri scilicet non placuisse Romanis eum, qui stuprum inferentem occidit, cum publico facinore pudorem defendat. Affirmantium sententiam nempe cum interneccione expugnantis puellam defendere posse pudorem suum, si periculum istud aliter avertere nequeat, verriorem statuimus. cum enim laesa pudicitia non minus quam vita, cujusvis salutem contingat, arg. l. 8. §. 2. ff. quod met. caus. l. 26. ff. si quis omis. testam. cur ob defensionem illius puella peccare videatur, non videmus. Nam omnibus jus hoc indultum exercendae publicae ultionis, pro quiete communi contra latrones &c. l. 2. C. quand. lit. unic. &c. Et defensor propriae salutis in nullo peccasse videtur. d. l. 2. C. ad L. Corn. de Sic. & ut vita amissa, ita nec virginitas vel castitas corrupta restitui potest, l. unic. C. de rapt. Virg.

----- Nulla reparabilis arte est.

Ovid. Epist. 5. heroid. Redire nescit. Seneca in Agamem. Imò nec Deum eam suscitare posse, dicit Hieron. in Epist. ad Eustach. De Cust. virg. & ex eo Gratianus in c. si Paulus 38. q. 5. ut ita non male stupri depulsio sub tutela corporis in l. 3. ff. de l. & l. intelligatur à gloss. & Dd. communiter ibidem nec non Treutlero 1. 1. 4. lit. C. quem more suo, sed inibi male reprehendit Bachovius dictam l. 1. §. pen. ff. ad L. Corn. de Sic. ad aliam defendendae pudicitiae rationem restringens, aut ad illum casum, quo aggressio pudicitiae altero restete in aggressionem corporis degenerat: Nam illud divinatorium, hoc omninò absonum est, quasi extra corporis aggressionem, imò citra vitae periculum talis pudicitiae aggressio laetrove fieri possit; vid. P. H. D. Carol. V. Imper. artic. 140. unde etiam talis expugnator pudicitiae violentus ad instar latronis ultimo supplicio afficitur. P. H. D. Carol. V. Imp. art. 119.

13. Ob nudam autem honoris offensionem,

tionem, quæ verbis & conviciis fit, nemi-
ni aliquem impunè occidere posse justius
dicimus. Quanquam enim quilibet bonæ famæ & existima-
tionis suæ rationem habere debeat. *l. 48. in pr. Mand. N. 39. cap. 7.* Et
crudelis sit, qui confidens conscientiæ, famam negligat, *Augustinus:*
Imò melius sit mori quam vilipendi, secundum *Baldum cons. 212.*
col. 1. l. 4.

Iactura gravis temporis est, major honoris,

Nam vita nihil sicubi cassa dignitas est.

Scalig. lib. 1. Epidorp. Et vita & fama pari passu ambulent. *l. 9. ff. de Manumiss. vindict. l. 8. §. 2. ff. quod met. caus. l. 26. in pr. ff. si quis omis. caus. l. 36. in fin. ff. de fideicom. Et bona fama sit thesaurus inestimabilis; non tamen propterea cædes infligenda, quippe dispar est ratio in vitæ & famæ defensione. l. 25. §. 1. ff. de procur. l. 38. §. pen. ff. ad L. Iul. de adult. cum alia remedia pro illa sint in promptu. Nam injuria nostræ existimationi illata, vel retorsione illicò repelli. l. 25. ff. de Procur. vel actione injuriarum, aut recantatione reparari potest, tot. vit. ff. de Injur. At vita semel amissa, recuperari nequit. Ubi autem alia defensio præstò est, ibi violenta defensio non meretur excusationem. l. 45. §. qui cum aliter. ff. ad L. Aquil. Quia non est defensio, sed ultio, quæ jure prohibita, l. nullus 14. C. de Iudais. d. l. scientiam. 43. §. qui cum aliter. ff. ad L. Aquil. l. unic. C. ne quis in sua caus. l. nullus 10. ff. de Test. l. omnibus. C. eod. Deinde nemo cum cæde alterius se defendere potest, nisi se aliter tueri non possit. d. l. scientiam 43. §. qui cum aliter. ff. ad L. Aquil. At fama sine cæde alterius potest defendi, actione nimirum injuriarum, quâ & criminaliter & civiliter experiri quis potest, nec refert, an plebejus & homo vilis Nobilem, Clarissimum, & in honore magno constitutum, convitiis obruat, ut referre existimavit Salomonius: Quanquam enim hic verbalis defensio deficere videatur, quia per contumelia referri nequit, tamen cum hanc injuriam actione instituta vindicare, & ità existimationis læsæ restitutionem recuperare possit, non est quod juris auxilio neglecto, vim faciat.*

14. De bonis nostris an pro iis tuendis
æquè ac pro corpore defendendo liceat

B 2

inva-

invasores depellere & occidere? Acrior inter
Ictos disceptatio est. Nam 100. allegat Dd. Ayter in tractatu de
homicid. necess. part. 1. n. 156. quibus facile negotio totidem insuper
addi possent, si auctoritatibus nobis esset depugnandum, qui pro
defensione rerum invasorem etiam occidi posse, statuunt. Nam
res, dicunt, sunt quasi secundus hominis sanguis, & media ad vi-
tam sustentandam necessaria. gloss. in l. Advocat. C. de Advocat. di-
vers. judic. Iason. in l. nec quicquam. §. ubi decretum num. 2. de off. procos.
& in illo Hesiodi, pecunia anima miseris mortalibus, dicitur. Er-
gò peræque ut vita defendi posse, ajunt. Sed nobis hæc opinio ini-
qua esse videtur, quia inter rerum & vitæ defensionem maxima est
differentia. Nam homines sunt nobilissimæ creaturæ, ad imagi-
nem Dei creatæ, quorum respectu res sunt vilissimæ, nec per se, sed
hominum gratia introductæ. l. 28. in fin. ff. de Usur. Et vita hominis
nisi in continenti defendatur, semel amissa, reparari nequit; semel
occisus homo non recuperatur, uti. Periclem apud Plutarchum dixit-
se autor est Nic. Bellus l. 2. disc. politic. 39. At res verò ablatae adhuc
aliis modis repeti possunt. Hinc concludimus propter rerum con-
servationem invasorem licitum non esse occidere, nisi simul vitæ
periculum concurrat; & ille resistat, qui res occupat; absurdum
enim est, animas hominum, quibuscunque vasis vel vestimentis
postponi. l. 21. C. de SS. Eccles. c. si perfodiens, c. suscepimus extr. de homi-
cid. l. si ex plagis. §. tabernarius. ff. ad L. Aquil. l. furem. 9. ff. ad L. Corn. de
Sic. Potes ergò res tuas defendere, sed in defensione non ad homi-
cidium usque progredi, nisi fortè alter tibi resisteret, & te in discri-
men vitæ adduceret.

15. Vidimus jam, qui possint se defendere & contra quos
& ob quam rem, addimus & hæc. An etiam injuria &
vis consanguineis illata vi repelli possit?
Nos ducti ratione & autoritate dicimus, quod teneatur pater filiū,
& e contra (quia nullus est affectus, qui vincat paternum. l. 8. ff.
quod met. caus. & eadem persona filius cum patre judicatur, l. si quis.
duobus. C. de impub. & aliorum substit. Item injuria patri facta, filio
quoque facta censetur, l. 1. §. 4. & 5. ff. de Injur.) maritus uxorem, &
e contra frater, fratrem, consanguineus consanguineum defende-
re. Pro hoc faciunt autoritates tum sacræ, tum profanæ. Gen. 14. v.
13. Exod. 2. v. 11. & 12. Num. 35. v. 19. & 21. Act. 7. v. 24. l. 1. §. 4. de Sic. l. 1.
l. 3. de

16. Imò Extraneo in discrimine mortis
constituto, succurrere proximum teneri,
si id absque corporis sui periculo facere
posse manifestum sit, asserimus, moti fundamentis
ex Jure divino, Canonico & Civili desumptis. Jure divi-
no debemus proximum nostrum diligere, sicut nos ipsos. *Matth.*
22. vers. 39. & 40. Marc. 12. vers. 31. Luc. 10. vers. 30. Ioh. 3. vers. 16.
Jam nos ipsos defendere debemus, ut supra dictum, ergò & proxi-
mum, quo cum vinculo charitatis cohæremus, *Bayonens. dict. sect. 5.*
q. 43. Erue eos, qui ducuntur ad mortem, & qui trahuntur ad in-
teritum liberare ne cesses: si dixeris, vires non suppetunt, qui in-
spector est cordis, ipse intelliget. *Proverb. 24. vers. 11. & 12.*
Jure Canonico *per cap. sicut dignum. §. illi etiam. extr. de homici-*
cid. c. non in inferenda. 23. qu. 1. c. seq. c. fortitudo & c. ultim. 23. q. 3.
Jure Civili, *per arg. l. si quis. 7. §. 9. ff. de furt. l. 109. l. 50. ff. de R. I.*
ubi dicitur, culpa non carere eum, qui scit, & non prohibet, si queat
prohibere. *P. H. D. art. 150. vers. item so ciner. Damhouder. cap. 8. n. 1.*
Cuius homini jura permittunt se defendere, ac citra crimen omne
protegere confratrem suum, etiam ignotissimum, ab altero gravi-
ter oppressum. Ergò è contrariò, qui damnum avertere potest, &
id negligit reus est culpæ, quod & disertè respondetur in *l. 45. in pr.*
ff. ad L. Aquil. l. 3. ff. de nox. act. l. 3. §. 4. ff. ad L. Corn. de Sic. l. 2. C. de comm.
& mercat. Nam quicumque patitur peccare peccantem, is vires sub-
ministrat audaciæ. *c. qui potest, c. fortitudo. c. ostendit. 23. q. 3. c. quanta,*
47. de sent. excom. Domin. de S. Gemin. ad c. dilecto de sent. excom in 6. Ar-
nobius l. 4. adversus gentes, & teste Paulo Icto. id tenetur quis alteri
præstare, quod sibi non nocet, & alteri prodest. l. 2. §. quamquam. ff.
de aq. & aq. pluv. arc. Et interest hominis hominem beneficio affici,
ex *Papiniani sententia. l. 7. ff. de serv. export.* Unde Cicero eum, qui
non obstitit, si potest injuriæ, tam esse in vitio statuit, quàm si pa-
rentes, aut amicos, aut patriam deserat, cujus sententiam probavit.
D. Ambrosius in d. c. non in inferenda. Et Seneca, ait, si justus es, non so-

Idem non nocetis, sed etiam nocentes prohibebis. Nam nihil nocere, non est iustitia, sed abstinencia alieni. Sic etiam *Plato l. 5. de Leg.* qui non infert, inquit, injuriam, honorari debet, qui verò nec aliq̄ id facere permittit, duplici honore dignus est. Idem apud *Xenophontem* *Cyrum* dixisse legimus: Nihil est iustius quam propulsare injuriam, pulchrius tamen est amicis succurrere. Pulchrè hanc de re *Lacteus ille Lactantius l. 6. inst. divin. c. 12.* Qui bonum, inquit, confanguineo vel proximo vel amico facit, aut nullam, aut certè non magnam laudem meretur, quia facere debet, sitque impius ac detestabilis, nisi fecerit id, quod ab eo & natura ipsa & necessitudo exigat, & si facit, non tam gloriæ assequendæ, quàm reprehensionis vitandæ causa facit, & idem *Lact. l. 6. inst. divin. c. 11.* ait, qui succurrere perituro potest, & non succurrit, occidit. Et referente *Salomone in repet. l. ut vim. num. 18. ff. de l. & l.* Innocentius Quartus in concilio Lugdunensi injuriæ participem eum esse dicit, qui cum potest, egenti proximo non præbet auxilium. Et scribit *Chassanz. ad consule. Burgund. rubr. 1. §. 5. n. 74.* quod & is, qui facto resistere potest, ne alicui injuria fiat, nec tamen resistit, teneatur, ac si ipse injuriam intulisset. Inde Solon beatas dicitavit Respublicas, in quibus quisque alterius injuriam suam existimaret, rectèque *Ovidius 13. Metamorph.*

Et caret auxilio, qui non tulit, utq; reliquit,

Sic linquendus erit, legem sibi dixerat ipse.

Præsertim si ab injuriato acclametur, & ad adjuvandum eum sollicitetur, quod *Bart. in practica* notandum esse dicit, referente *Angel. Arret. in tr. de malef. §. & dictus Titius. n. 2.* & ibi *August. B. n. francisc.* qui consuetudine hoc inventum dicit, ut oppressi acclament, succurrite, adjuvate &c. *Angelus de Clavasio in cas. cons. verb. defensio.*

17. Non tamen indistinctè ad insultus quosvis cuiusvis & cujuslibet internecionis vel interficiendi potestas est concessa, sed tum demum impunè agit defensor, si, ut supra dictum, adhibeat moderationem, quod moderamen vel moderationem inculpatae tutelæ appellant Imperatores in *l. 1. C. und. vi & Dd. communiter*, defensio enim ut justa sit, debet ab omni culpa esse remota, & vim duntaxat injuriamque imminentem depellere intendat, non verò vindi-

vindictam ultionemve meditetur, confer. l. 45. §. pen. ff. ad L. Aquil. l. 3. §. 9. l. 17. ff. de vi & vi arm. l. 1. C. quand. lic. unic.

18. Et consistit hoc moderamen inculpatæ tutelæ in tribus hisce, nempe, **Tempore, causa & modo** secundum gl. in l. 1. C. und. vi. ubi Bartolus. n. 7. Baldus. nu. 10. Gail. obs. n. 110. n. 9. & seqq. Idem 1. de pac. publ. n. 17. & alios, quos salva aliorum honore hîc sequimur.

19. **Tempore** ; nempe ut defensio fiat **in continenti** in frischer that vnd wehrentem kâmpffen / instante in valore, & durante metu geminata percussione. Angel. de Clavasio de cas. consc. verb. defensio, periculique vitæ: ibi enim cum deficit jus, ensis & propria ultio illud supplet. Bocer. tr. de duell. c. 8. n. 7. è contrà, metu & periculo finito, & ea quæ ob metum periculi concessa, extinguitur; non verò ex intervallo, ibi enim, cum vitæ discrimen sit remotum, se illo liberare voluisse, interficiendo alium, dici non potest, sed omninò vindictam sapit.

20. **Non tamen tenetur quis primum ictum sustinere**, quippe secundum vulgare illud, melius est prævenire quam præveniri; vel melius est in tempore occurrere, quam post vulneratam causam remedium quærere. l. 5. C. in quib. caus. in integr. restit. l. 1. C. quand. lic. unic. l. 4. C. ad L. Corn. de Sic. Schneidevv. §. 1. instit. de I. N. G. & C. n. 15. Nam

Dimidium amisit, qui primum expectat ad ictum.

Et tu quod cavere potes, stultum est admittere; malo ego hoc prospicere, quàm hunc ulcisci accepta injuria. Terent. in Eun. act. 4. sc. 6. Quippè facillè contingere potest, ut quis primo ictu pereat, vel ita periculosè vulneretur, ut defensionis amplius locus non relinquatur. Quam sententiam Carol. V. Imper. in constit. criminal. artic. 140. expressis verbis comprobat. Ist auch mit seiner gegenwehr / bis er geschlagen wird / zuwarten nicht schuldig. Poterit igitur defensor, si viderit arma in se stringi. C. I. A. l. 48. Tit. 8. th. 7. sibi prospicere in tempore, ubi enim cunctatio periculosa est, justum est, ut prævenias. l. 1. C. quand. lic. unic. Et leges nostræ occidere permittunt ad se venientem. d. l. 3. ibi. qui inferenda cadis voluntate præcesserit. l. 4. C. de Sic. ibi. ferro se petentem. l. 5. ad L. Aquil. & sufficere dicunt aliquem in dubio

ce
LL
li
ro
re
re
n
na
ta
it
n
de
in
io
e
le
ne
am
is
le
li
el
ui
ri
IS
IS
a,
ni
il
er,
m
rd
li

dubio vitæ discrimine constitutum esse. l. 2. C. de Sic. Angel. in d.
tract. de malef. §. & dictus Titius. num. 26. & ibi. August. Bonfrancif.

21. **Causa**: ut enim defensio locum habeat, vim & injuriam præcedere oportet, & propterea ubi non adest violenta & injuriosa offensio, ibi nec locum habere potest defensio. Ab hac enim defensio dependet, mutuusq; inter utrumque respectus & ratio, ita ut defensio semper offensionem referat & respiciat.

22. **Injusta** est igitur illa defensio, si quis in ædibus suis locove tuto commorans, provocatus, licet verbis injuriosis, ex formula Thrasonibus istis solemni, ad duellum compareat, & in eo provocantem interficiat. Peccat enim contra utrumque requisitorum defensionis legitimæ. Non enim potest dici, quod id fecerit in continenti, necessario, periculo instante, vitæque discrimine imminente, animo se defendendi. arg. l. 4. & l. 45. §. pen. ad L. Aquil. Et glaucoma solummodò est, quod rectæ rationi obiicitur, scilicet infamia indè resultans, ni provocanti compareat. Nam non tantum sufficienter honorem suum tueri potest, respondendo id sibi non licere, & si ipsum tentare, an talis sit, libido stimulet, tentet tentamen, & ullibi eum aggrediatur. Verum etiam Christiani pii ac prudentes vix putabunt honoris jacturam hac ratione quempiam fecisse, quæcunq; etiam stulta vulgarium hominum opinio sit, quorum in permultis sanum non est de vera fama judicium, inquit Bayonensis d. tr. sect. 3. q. 51. Quî enim lædat juriolæ istiusmodi provocationis verborum corticis sonus viri boni existimationem & famam, resultante in ipsum provocantem omni eo, quod hic subest sequioris notæ, id agens quod bonis moribus est reprobatum, arg. l. 15. §. 2. & 5. de injur. Cujusmodi farinæ hominis conviciis nullius gloria dignitasve violari potest, arg. l. 25. de Procurator. Wesemb. in w. ff. de injur. n. 18.

23. **Modo**. Defensio enim debet esse proportionalis periculo, & tanta propulsio, quanta est oppugnatio, h. e. inter offensionem & defensionem debet esse analogia quædam, ne resistencia

sentia passionem excedat *Garfias ad d.l. 3. n. 7. in f. de I. & I.* Si enim
justus metus & discrimen vitæ non manifestò appareat, aut pugnis
solum res agatur, sine vitæ periculo, tunc, cum nulla queat esse de-
fensio salutis suæ, non etiã est permissum aliquem occidere, potest
tamen se defendere vel reperiendo pugnis, vel minando cum ar-
mis, proijciendo ve in terram, vel baculo, aliove modo, per quem
verisimiliter non mors infertur: cur enim occidatur, qui servari
potest?

24. Non tamen æqualitas armorum
in justa defensione præcisè requiritur,
quod quidam præter sanam rationem & auctoritatem affirmarunt.
Nam quicquid quis ob tutelam corporis sui facit, id jure facere di-
cendum est *l. 3. de I. & I.* & defensor propriæ salutis in nullo peccas-
se videtur, *l. 3. C. ad L. Corn. de Sic.* Imò etiam ex ipsius defensionis
natura quasi præsupponendum perinde esse, quo armorum genere
quis vitam suam defendat, cum aggressor plerunque vim faciat ex
proposito, & in omnem eventum instructus veniat, insultato verò
inopinatò incomposito terrore perculso, ac in discrimine vitæ
constituto, non vacet de paritate armorum prius cogitare, minus
deliberare, quæq; vel incontinenti ità comparari non possunt, de-
fensio autem, quæ non incontinenti fit, non sine culpa est, unde
nec Florentinus, nec Imperator Gordianus præscribunt, aut discer-
nunt armorum genera, quibus defensio fieri debeat, sed uterque
simpliciter loquitur. Ergò nec nos modum præscribere debemus:
percussoris verò arbitrio committere, quomodo se alter tueri de-
beat, tam iniquum est quam stultum illud, validioribus armis, qui-
bus se quis defendere possit, abjectis, certio rem salutis viam relin-
quere & majori se discrimini obijcere: Vires enim multo magis ex-
cellunt & excedunt in persona illius, qui aggreditur alium, quam
in persona illius, qui aggressus est. *August. Bonfrancisc. ad Angel tr. de
malef. d. l. n. 13.* Itaque sic statuimus, vim armatam armis repelli pos-
se, non verò vim & injuriam inermem, à qua metus mortis abest.
Armorum appellatione quæ veniunt videre est ex § 6. *Inst. de interd.
l. 41. l. 224. de V. S. & ibi Gad. l. 3 §. 1. ff. de vi & vi arm. l. 9 ff. ad l. lul. de vi
publ. l. 54. §. 2. ff. de Furt.*

25. Nec insultatus indistinctim fugere
tenetur, quod quidam *Dd. in d. l. 3. ff. de I. & I.* asseruere, quasi is
C non

d.
&
en-
Ab
tus
fi
D-
EX
ad
n-
to-
erit
m-
Et
in-
um
on
ta-
ru-
fe-
10-
yo-
ca-
nã,
se-
g. l.
ius
17.
alis
ter
efi-
ntia

non seruet defensionis modum, qui mavult resistere quam fugere, per §. 2. *Inst. de L. Aquil. l. 45. §. qui cum aliter. ff. eod.* è contrà plurimū vim imminentem non fuga; sed repercussione esse propulsandam statuunt per hætenus decantata, & sæpius allegata jura, quæ defensionem & repulsionem vis illatæ permittunt, quod propulsare injuriam & repellere vim, fiat, non pedum celeritate & fugiendo, sed manuum validitate & reperiendo, insuper quod non tantum ignominiosum sit fugere. *l. 3. l. 6. §. qui in acie. ff. de re milit. l. 1. in pr. l. 2. C. de his qui not. infam.* sed & periculosum, quia fuga plerumque insultantem reddit à tergo audaciorem, juxta illud, qui priori injuriæ non resistit, novam accersit, quæ mente tenenda esse monet Bartol. ijs, qui multam pecuniam lucrare gestiunt, referente August. Bonfrancisc. ad Angel. in tr. de malef. §. & dictus Titus n. 27. Nos distinguimus & dicimus, aut certum est, insultatum beneficio fugæ periculum imminens evadere posse, aut incertum & dubium est: si prius, eum fugere debere, si omnino innoxius esse velit, probamus. Ille enim innoxius tantum est, qui aliter adversus vim se tueri non potest, quam id faciendo, quod facit *l. 45. §. 4. ibi. qui aliter se tueri non possunt, innoxii sunt ff. ad L. Aquil. l. 2. C. ad L. Corn. de Sic. ibi in dubio vita discrimine constitutus. Clement. unic. de homic. ibi. qui mortem aliter vitare non valet: si verò dubium sit, an effugiturus quis sit periculum, aggressorem salva conscientia & jure optimo expectare posse, seque defendere, satis probatum ducimus, confer P. H. D. Carol. V. Imp. art. 150. Non quidem ex illa ratione, quod fugere ignominiosum sit, nec enim omnis fuga turpis vel ignominiosa est, imprimis qua quis salutem suam consulit, arg. *Matth. 2, v. 14. Iob. 8. v. ult.* sed ij tantum id jure prætexere possunt, qui salutem publicam, vel suorum & pudicitiam, fuga arrepta, in discrimine relinquunt & prostituunt, arg. *l. 8. §. 2. ff. quod met. caus. P. H. D. d. art. 150.* sed quod hac ipsa fuga non tantum periculum non evadat, sed impræsentius magis se proijciat.*

26. Cum itaque omnes leges omniaque Iura permittant, vim vi repellere, satis intelligi potest, quod etiam si quis ob tutelam inculpatam corporis sui interfecerit aggressorem, id omni jure fecisse sit existimandus, & non solum jure fori, sed etiã jure poli innoxius censendus.

Hipp.

Hipp. in pract. §. opportunè n. 27. nullamque animadversionem mereatur. l. 2. C. ad L. Corn. de Sic. l. 3. & 4. C. eod. l. ut vim 3. ff. de I. & I. Quicquid enim legitimè factum, nullam pœnam meretur, l. Gracchus 4. in pr. ff. ad l. Iul. de adult. l. 151. de R. I. l. 1. C. quand. lic. unic. P. H. D. Carol. V. Imp. art. 139. aded, ut talis defensor qui defensione hac adversarium membro mutilat, vel interficit, nec de impensis, nec de ullo damno heredibus occisi teneatur, neque pœnam fractæ pacis incurrat, arg. l. 55. ff. de R. I. Wisemb. in C. quand. lic. unic. ut nec donatarius ob sui defensionem donatorem interficiens, re donata privari possit. Saxonico quidè jure, hoc casu (interficiens) würd dem Richter in die höchste wette / vnd des entleibten Freundschaft in ein Wehraeld verdammet. Sachsenspiegel 2. art. 14. vid. Besold. ad l. 3. ff. de I. & I. n. 5.

27. Qui autem moderamen inculpatæ tutelæ excessit, num. pœna ordinaria L. Corneliæ sit puniendus? Quæstio optima & frequenter in judicijs versata, satis studiosum est, ut in præsentia paucis dirimatur: Ubi in negativam inclinamus, hanc ob rationem, quia ut pœna L. Corneliæ locum habeat, verus ac manifestus dolus adesse debet, aded, ut nec lata culpa hîc dolo æquiparetur, l. 1. §. Diuus. l. 14. l. 16. ad L. Corn. de Sic. Atqui in defensore non præsumitur talis dolus. Gail. 2. obs. 110. nu. 15. sed potius necessitas defensionis. Ergo nec ex dolo puniendus, sed quatenus excedendo illicitè fecit, scilicet propter errorem & culpam tantum, h. e. propter excessum rei licitæ, nempe defensionis, in qua semper modum tenere difficillimum. Angel. supr. alleg. tr. de malef. n. 17. & ibi August. Bonfrancisc. & Angel. de Clavasio d. l. in cas. consc. num. 5. Est enim ira furor brevis Horat. Ep. ad Loll. Et insanimus omnes cum irascimur. Stobæus serm. 18. vid. l. si adulterium 38. §. Imp. ff. ad l. Iul. de adulter. l. quicquid 84. de R. I. & ibi Philipp Matthæi. Deinde quia provocatus non habet statueram in manu, ut possit dare ictus & vulnera ad mensuram, in c. olim causam de rest. spol. & ab initio justè fecit, qui invasus est, ac justo dolore movetur is, qui ab aggressore provocatus est l. si adulterium 38. §. Imp. ff. ad l. Iul. de adult. l. si quis in gravi 3. §. 3. ff. ad Senatusc. Syllan. & l. Gracchus 4. C. ad l. Iul. de adult. Arbitrio itaq; Judicis puniendum eum esse judicamus confer. Schneidevv. ad §. 1. l. de I. N. G. & C. n. 18. ubi, quomodo hoc in casu pronuncietur, notat. & August. Bonfrancisc. supr. alleg. l. n. 19. Grivell. decis. Dolan. 26. Treutl. 2. 32. 6.

28. Pro-

28. Probare autem debet defensionem
necessariam coram Iudice Reus, l. 1. C. ad L. Cor.

de Sic. qua canonizata habetur in c. frater vester dist. 50. l. 2. §. 7. C. de Iure-
jur. P. H. D. art. 141. Est enim facti, & vis atque cædes per se sunt
actus illiciti & illicitè perpetrata intelliguntur, nisi contrarium
doceatur: In quo tamen jura ità reo favent, ut ad probandam ejus
innocentiam testes aliàs non idoneos admittant per textum in l. in

IN Criminalibus §. 3. ff. de quest. c. tam literis 33. c. veniens 38. extr. de Testib.
Admittitur enim hic testimonium fratrum, consanguineorum, af-
finium, amicorum familiarium seu domesticorum *Iason. in l. 3. ff. de*
I. & I. n. 5. Etiam mulierum, quamvis aliàs in causis criminalibus,
præsertim de Jure Canonico ad testimonium, regulariter non ad-
mittantur. *c. mulierum 17. 23. q. 5. Crotus in tract. de test. p. 3. n. 52.* Quos
omnes & singulos favor innocentiae reputat idoneos. *Gail. l. 1. de Pac.*
publ. 16. n. 22. Imò & conjecturæ hic locum habent, quando scili-
cet non apparet quis autor rixæ sive primus aggressor *arg. l. 5. §. 6. ff.*
dere mil. l. 45. §. 2. ff. ad L. Aquil. & capiuntur ex genere armorum,
loco, ubi cædes facta dicitur, tempore, persona, tam occisi quam oc-
cidentis; item inimicitis præcedentibus, vulneribus utrimque ac-
ceptis, alijsque circumstantijs, antecedentibus & consequentibus,
quæ omnia sapientis Judicis arbitrio committuntur, *vid. P. H. D.*
art. 142. Gail. 1. de pac. publ. c. 16. n. 22. Schneidevv. ad §. 1. Inst. de I. N. G. &
C. n. 16. Quod si verò hæc præstare non poterit, revera Reus con-
demnandus erit. Destitutus enim hisce, causam non bonam habe-
re præsumitur. Addunt Dd. & hoc, si Reus homicidium se sui de-
fendendi causa commisisse dicat, sed nec testem, nec præsumptio-
nem pro se habeat, tum ad eruendam veritatem torturæ subijci
posse; quod Augustus Elector & Dux Saxon: in *Novellis suis part.*
4. constit. 8. confirmavit daß zu erkundigung der Warheit dißfallß
dem der sich zur That bekennet / vnd doch der defension halber nichts
beweisen kan / die scharpffe frag zuerkennen sein soll. Nam neq; ab-
soluti potest, cum fateatur homicidium, nec damnari capitaliter, cū
qualitatē & dolum malum, qui in L. Cornelia attenditur, *l. in lege. ff.*
ad l. Corn. de Sic. neget. Si tamen ex circumstantijs innocentiae su-
spicio extet, videtur pro arbitrio Judicis absolui, vide de hoc egre-
giè differentem *Wesemb. in π. ad L. Corn. de Sic.* Sed hic figamus an-
choram cum Deo, ex quo omnia & per quem omnia, *l. 5. §. 1. C. de*
Summ. Trinit. illi sit Laus, honor & gloria in sempiterna secula.

F I N I S.

ULB Halle
005 714 745

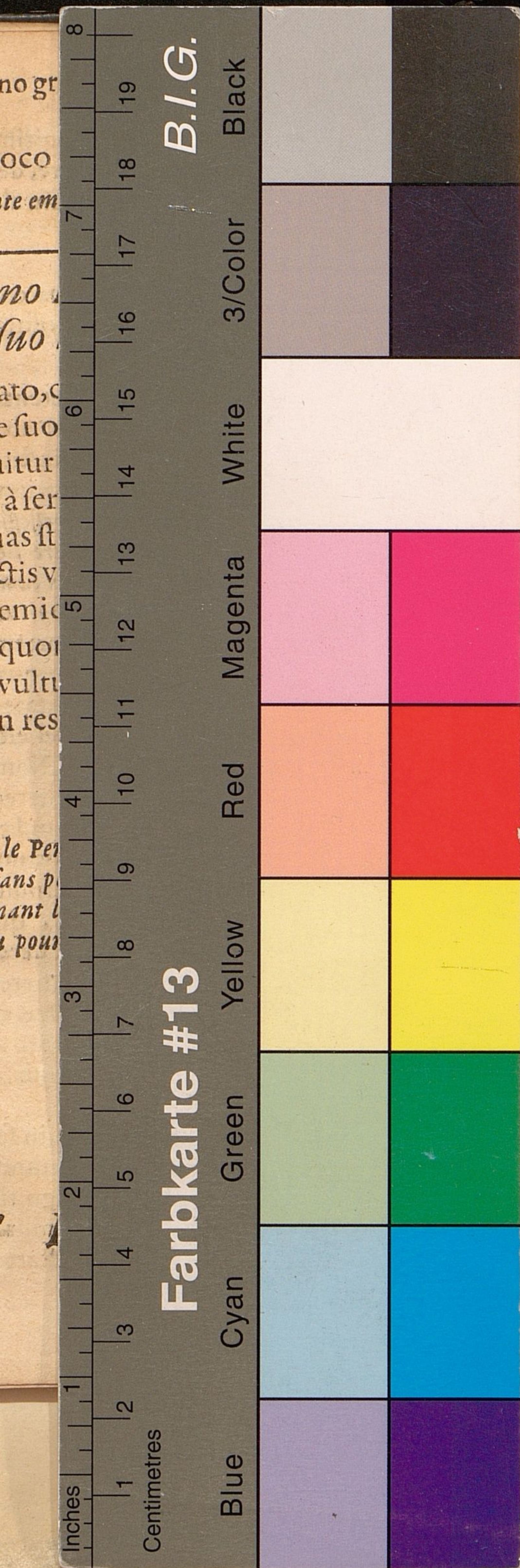
3

VD17

CONCLUSIONES JURIDICÆ

137

DE

NECESSARIA

DEFENSIONE, 1638, 2.

von der

WOLFFELSH

QV A S

TRISAGIO ADMINICULANTE,

M A N V S

OPITULARES ADMINISTRANTE,

CLARISSIMO ET CONSULTISSIMO

V I R O,

DN. JOHANNES REBHAN,

U. J. D. ET PROF. PUBL. IN INCLUTA

HAC ARGENTORATENSIVM UNIVERSITATE

PRÆCEPTORE, ET FAUTORE SUO OMNI

OBSERVANTIÆ CULTU JUGITER

PROSEQUENDO, CO-

LENDO.

PUBLICICE PRO INGENII VIRIBUS DE-
FENDERE CONABITUR.

JOHANNES ULRICUS *Dürw*

ARGENTINENSIS

AD DIEM *6. MEN. xbris.*

ARGENTORATI

Typis **JOHANNIS REPPIL**

ANNO M. DC. XXXVIII.